

Arkivnr: 2014/18721-3

Saksbehandlar: Kjersti Kvaløy

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Opplærings- og helseutvalet		21.10.2014
Fylkesutvalet		30.10.2014

Høyring om omgjerung av utdanningsprogrammet Medium og kommunikasjon

Samandrag

Utdanningsdirektoratet sende 1. juli 2014 ut høyrings sak om omgjerung av utdanningsprogram for Medium og kommunikasjon. Planen er å sette i verk endringar frå skuleåret 2016-17. Frist for høyringsuttale til Utdanningsdirektoratet er 31. oktober 2014.

Høyringsprosessen har vore organisert gjennom Fagutval for medium og kommunikasjon som har gjennomført høyringsmøte med fagmiljøa. Fagutval for design og handverk har kome med innspel knytt til ivaretaking av yrkesfaga i Medium og kommunikasjon innan Design og handverk. Alle skular har òg vorte invitert til å gje innspel på høyringa.

Denne høyringa omhandlar forslag til struktur og fag- og timefordeling for nytt Medium og kommunikasjon. Etter at ny struktur og fag- og timefordeling er fastsett, vil det kome ei ny høyring som omhandlar læreplanar og namn på utdanningsprogram og programfag.

Forslag til ny struktur og fag- og timefordeling inneber endringar i tilbodsstrukturen i vidaregåande opplæring. Når struktur og fag- og timefordelinga er fastsett, må skuleigar leggje til rette for nye tilbod i si vidare planlegging og dimensjonering.

Forslag til innstilling

1. Fag- og timefordelinga for det nye studieførebuande tilbodet i Medium og kommunikasjon (MK) bør i hovudsak følgje fag- og timefordelinga for dei studieførebuande programma Musikk, dans og drama og Idretsfag. Unntak er 2. framandspråk som bør gjerast valfritt for elevane på MK slik at desse elevane har høve til å kunne velje meir fordjuping i MK-fag.
2. Det nye studieførebuande utdanningsprogrammet i MK bør ha 2 felles programfag. Forslag til namn er *Mediekommunikasjon* og *Design og medieproduksjon*.
3. Det nye studieførebuande utdanningsprogrammet i MK bør ha 4 valfrie programfag. Blant desse bør dei valfrie emna *Teknologi og media* og *Idéutvikling* opprettast
4. Strukturen for eit framtidig utdanningsprogram i MK bør vere i tråd med modell 1. Gjennom denne modellen vil ein best kunne sikre rekrutteringa til og ta vare på dei yrkesfaglege kvalitetane i fotograf-, mediegrafikar- og mediedesignerfaget.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Svein Heggheim
fylkesdirektør opplæring

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 29.09.2014

Heile høyringa finn ein her: <http://www.udir.no/Regelverk/Horinger/Saker-ute-pa-horing/Horing-om-omgjoring-av-utdanningsprogram-for-medier-og-kommunikasjon-1/>

Bakgrunn

I samband med behandlinga av Meld. St. 20 (2012-2013) *På rett vei* vart det vedteke å;

- gjere om utdanningsprogram for Medium og kommunikasjon (MK) frå eit yrkesfagleg utdanningsprogram til eit studieførebuande utdanningsprogram
- ivareta yrkesfaga i utdanningsprogram for MK (fotograf, mediedesignar og mediegrafikar) innanfor strukturen for yrkesfaglege utdanningsprogram

Omgjeringa er grunna i at fleirtalet av elevane i utdanningsprogrammet for Medium og kommunikasjon vel eit løp mot generell studiekompetanse. Det gjeld både nasjonalt og regionalt. Situasjonen blant elevane som starta på Vg1 MK i 2011/12 i Hordaland, er illustrerande. Då starta totalt 243 elevar på Vg1. Skuleåret 2014/15 finn vi totalt 195 av desse i Vg3 i skule¹. Berre 11 har søkt læreplass. 6 av desse har ikkje bestått i eitt eller fleire fag.

Forslag til ny struktur og fag- og timefordeling i Medium og kommunikasjon

I høyringa presenterer utdanningsdirektoratet to alternative modellar for omgjering av utdanningsprogram for MK:

- Modell 1: Gjere om utdanningsprogram for MK frå eit yrkesfagleg til eit studieførebuande program og ivareta yrkesfaga i MK innanfor utdanningsprogrammet Design og handverk (DH).
- Modell 2: Ivareta yrkesfaga i MK innanfor ein felles struktur der studieførebuande og yrkesfag vert kombinert det første året.

For elevar som ynskjer generell studiekompetanse, er modellane 1 og 2 like. For elevar som ynskjer sveinebrev eller yrkeskompetanse er modellane ulike.

Forslag til fag- og timefordeling i det studieførebuande tilbodet (Innstilling punkt 1, spørsmål 1 og 2 i høyringsnotatet)

Utdanningsdirektoratet foreslår at fag- og timefordelinga i det studieførebuande tilbodet i MK skal følgje fag- og timefordelinga for dei studieførebuande programma Musikk, dans og drama (MDD) og Idrettsfag, slik at elevane på MK får same høve til å velje.

Kommentar:

Fylkesrådmannen meiner at det er tenleg at fag- og timefordelinga for det nye studieførebuande MK i hovudsak følgjer fag- og timefordelinga for MDD og Idrettsfag i fellesfaga og programfaga. I tillegg til å gje elevar på dei studieførebuande utdanningsprogramma same høve til å velje, vil ei lik fag- og timefordeling for alle dei studieførebuande utdanningsprogramma gjere det mogleg å planleggje samanslåing i fellesfag mellom utdanningsprogramma.

Fylkesrådmannen meiner samstundes det er viktig å ivareta noko av den praktisk-teoretiske opplæringa dagens MK har innanfor det nye, studieførebuande tilbodet. Bransjen treng høgt utdanna medarbeidarar som både har kunnskap og ferdigheiter innan kommunikasjon, design og produksjon. Høgare utdanningsinstitusjonar som det studieførebuande tilbodet leiar mot, legg òg opp til løp der teori og praksis kan kombinerast. Universitetet i Bergen uttalar følgjande om sine nye, framtidsretta studietilbod innan

¹ Elevane i Vg3 skule fordeler seg slik: 80 Vg3 Medium og kommunikasjon, 96 Vg3 Påbygg og 19 i andre løp. I følgje fagmiljøa er grunnen til at mange elevar vel Vg3 Påbygg framfor Vg3 Medium og kommunikasjon at Vg3 Påbygg inneber 5 færre veketimar.

medievitskap; «Alle programmene vil være praktisk orienterte universitetsutdanninger med innslag av utplassering hos klyngebedriftene i løpet av studieløpet...Dagens tilbud innen journalistikk, film og tv og nye medier vil bli lagt ned og erstattet av nye programmer med det til felles at de har et større fokus på teknologi og innhold, og relasjoner mellom dem».²

Praktisk, teoretisk og teknologisk medieforståing er òg allmenndannande kunnskap i dagens samfunn og viktig sjølv om ein ikkje skal studere mediefag vidare. Å velje praksis som metode kan gje ei type innsikt som har verdi i seg sjølv og samstundes auke teoretisk forståing. Kombinasjonen av teoretisk og praktisk tilnærming i eit løp som gjev studiekompetanse, er i tråd med tankar om «hybrid schooling» som hevdast å vere eit av «..the most promising experiments in education today».³

Forslaget til ny studieførebuande modell inneber ein reduksjon av reine MK-timar og auking av fellesfagtimar jamført med dagens ordning. Reduksjonen i reine MK-timar er i snitt på 14 timar per veke.⁴ Fylkesrådmannen er bekymra for at tal reine MK-timar blir så vidt redusert at det blir vanskeleg å kombinere ei teoretisk og praktisk tilnærming, og foreslår av den grunn at 2. framandspråk blir gjort valfritt for elevar på MK.

Tal og namn på felles programfag (Innstilling punkt 2, spørsmål 3 og 4 i høyringsnotatet)

Utdanningsdirektoratet foreslår at det nye studieførebuande utdanningsprogrammet skal ha 2 felles programfag a 140 timar. Namneforslaga er *Medium og kommunikasjon 1, 2 og 3* og *Medieuttrykk 1, 2 og 3*. I *Medium og kommunikasjon* er hovudfokus kommunikasjon av eit bodskap frå avsendar til mottakar ved bruk av ulike teknikkar. I *Medieuttrykk* vil det estetiske og tekniske vektleggast i arbeid med medieproduksjon.

Kommentar

Fylkesrådmannen støttar at det nye studieførebuande utdanningsprogrammet skal ha 2 felles programfag og foreslår at namna blir *Mediekommunikasjon* og *Design og medieproduksjon*. Alt som produserast kommuniserer og har eit design. Det er derfor tenleg å sjå design i samband med produksjon, samt gi rom for eit meir teoretisk grunnlag i faget Mediekommunikasjon. Samstundes er det viktig å understreke at dei 2 programfaga er relevante for kvarandre. I faga bør det derfor leggast opp til tverrfagleg arbeid med praktisk produksjon.

Tal, namn og innhald på valfrie programfag (Innstilling punkt 3, spørsmål 5 og 6 i høyringsnotatet)

I det eksisterande tilbødet innan MK er det eitt valfritt programfag. Utdanningsdirektoratet foreslår at det blir oppretta fire valfrie programfag med omfang 140 timar i det nye studieførebuande tilbødet. Høyringspartane vert oppmoda om å foreslå namn og innhald i dei valfrie programfaga.

Kommentar

Fylkesrådmannen støttar forslaget om 4 valfrie programfag. Ein valfridom på 4 programfag vil både kome elevar og skular til gode. Elevar vil kunne velje i eit relativt breitt tilbød. Skular står noko friare til kva fag dei tilbyr basert på lærarressursane/fagressursane ein har ved den enkelte skule.

Fylkesrådmannen meiner at kriteriet for dei valfrie programfaga må vere at dei er framtidretta og praktiske. Fordi vi ikkje heilt veit korleis morgondagens mediasamfunn blir, bør dei valfrie programfaga òg vere fundamenterte i entreprenørskap og ha eit fleirfagleg fokus. Fylkesrådmannen har på denne bakgrunn to forslag til valfrie programfag; *Teknologi og media* og *Idéutvikling*.

² <http://www.uib.no/infomedia/51800/media-city-bergen#studietilbud>

³ Barber, Donnelly and Rozvi (2012): Oceans of Innovation: The Atlantic, the Pacific and the future of education (p 56)

⁴ Gamal ordning MK: Totalt timetal med MK-fag for Vg1, Vg2 og Vg3 er 39 timar programfag, 15 timar prosjekt til fordjuping og 5 timar valfritt programfag. Til saman utgjer dette 59 timar «reine» MK-fag. Ny ordning MK: Totalt timetal med MK-fag for Vg1, Vg2 og Vg3 er 30 timar programfag og 15 timar valfritt programfag. Til saman utgjer dette 45 timar «reine» MK-fag. Skilnaden mellom gamal og ny ordning blir i snitt 14 timar per veke.

Teknologi og media: Fokus i valemnet er kunnskap om, og forståing av, rolla teknologi/medieteknologi har i mediasamfunnet, samt handtering av ulike teknologi i praksis. Vidare kan ein i emnet opne for tverrfagleg samarbeid med andre teknologifag, samt vere i front når det kjem til forskning og nytenking i fagtilfanget i eit framtidig utdanningsløp.

Idéutvikling: Fokus i valemnet er tema som idéutvikling (mellom anna innan reklame/PR, medieproduksjon, arrangementsutvikling mm.), punching, omdømebygging og profilering, nettverksbygging, marknadsanalyse og strategi og prosjekt- og økonomistyring. Tilnærminga skal vere teoretisk og praktisk.

Fleire forslag til valfrie programfag vil kome i neste høyringsrunde.

Utdanningsdirektoratet skisserer to modellar for nytt MK som inneber ulike vegar til målet for elevar som ynskjer yrkeskompetanse eller sveinebrev.

Modell 1: Yrkesfaga fotograf, mediegrafikar og mediedesignar blir lagt til utdanningsprogrammet Design og handverk (Innstilling punkt 4, spørsmål 7 og 8 i høyringsnotatet)

I modell 1 foreslår Utdanningsdirektoratet å leggje yrkesfaga i MK til utdanningsprogrammet Design og handverk (DH). Forslaget inneber eit felles Vg1 for elevar i yrkesfaga på MK og DH. Vidare inneber modellen oppretting av eit nytt Vg2 basert på dagens Vg2 Interiør og utstillingsdesign (DH). Det nye Vg2 vil fanne 6 lærefag/yrkeskompetansar⁵ til skilnad frå dagens Vg2 Interiør og utstillingsdesign som fannar 3. Utdanningsdirektoratet ønskjer primært denne modellen.

Modell 2: Yrkesfaga fotograf, mediedesignar og mediegrafikar blir inkludert i eit studieførebuande tilbod med felles Vg1 for alle elevane på Medium og kommunikasjon (Innstilling punkt 4, spørsmål 9 og 10 i høyringsnotatet)

I modell 2 foreslår Utdanningsdirektoratet å ivareta yrkesfaga i MK innan ein felles struktur der studieførebuande og yrkesfag blir kombinert det første året. Fag- og timestfordelinga vil bli lik for alle elevar på Vg1, uavhengig av om dei ynskjer eit studieførebuande eller yrkesfagleg løp. På same måte som for modell 1 vil fag- og timestfordelinga bli som på utdanningsprogram for idrettsfag og musikk, dans og drama.

På Vg2 vil det bli ei eige fag- og timestfordeling for dei yrkesfaglege elevane på MK med fleire fellesfag og færre timar programfag og prosjekt til fordjuping enn for andre elevar på yrkesfag. Denne modellen er foreslått av Fagleg råd for medium og kommunikasjon.

Kommentar

Fylkesrådmannen støttar Utdanningsdirektoratet si vurdering av at ein gjennom modell 1 best kan ta vare på yrkesfaga innan MK. Dette grunna at fag- og timestfordelinga i modell 1 blir som for dei andre yrkesfaga, noko som gjer det lettare å ta vare på dei yrkesfaglege kvalitetane i fotograf-, mediedesignar- og mediegrafikarfaget.

Innlemming av yrkesfaga i MK i DH *kan* bidra til ei nødvendig rydding og «oppstramming» på Vg1 DH. Spesielt vil programfaget «Kvalitet og dokumentasjon» i DH kunne få ei kvalitetsheving i møte med yrkesfaga innan MK. Om det er tenleg å opprette eit nytt felles Vg2 for MK- og DH-fag basert på dagens Vg2 Interiør og utstillingsdesign (DH), er det vanskeleg å ta stilling til før ein ser læreplanane for DH og MK i samanheng og på den grunn kan sjå konturar av nye læreplanar. Usikkerheita kring dette spørsmålet er dels knytt til eit spørsmål om kor utvatna dei eksisterande faga vil bli, og dels knytt til spørsmålet om det finst lærekrefter som kan dekke eit så vidt spekter. Eit yrkesretta løp for MK må uansett ha ein læreplan og eit mål som sikrar at ein har nok læreplassar.

Hovudvekta av fagmiljøa i Hordaland ynskjer modell 2. Dette grunna at yrkesfaga i denne modellen fortsatt vil vere knytt til dei andre faga i Medium og kommunikasjon, noko som er ein fagleg styrke i dagens tilbod

⁵ Innan MK finnast yrkesfaga mediegrafikar, fotograf og mediedesignar, medan dagens Vg2 Interiør- og utstillingsdesign (DH) rommar yrkesfaga utstillingsdesignar, interiørkonsulent og profileringsdesignar.

og struktur. Vidare fryktar fagmiljøa som ynskjer modell 2 at mediefaga vil bli utvatna om den praktiske delen av mediefaga blir lagt til DH. I så fall står elevane i fare for å få for lite reell mediekompetanse til å imøtekoma krava frå mediebransjen.

Fylkesrådmannen meiner likevel at av forslaga som ligg til grunn i høyringsutkastet er modell 1 den beste løysinga. Dei yrkesfaglege kvalitetane til lærefaga kan betre bli ivaretatt gjennom modell 1. Vidare er timetalet i fellesfaga i modell 1 fordelt over 2 år i motsetning til i modell 2 der elevane som ynskjer eit yrkesfagleg tilbod, må ta fellesfag som norsk og engelsk over 1 år. Desse fellesfaga er heller ikkje yrkesretta, då dei høyrer til eit studieførebuande løp.

Av 11 elevar frå 2011/12-kullet på MK i Hordaland som søkte læreplass i år, hadde 6 *ikkje bestått* i eitt eller fleire fag. I lys av desse tala meiner fylkesrådmannen at modell 2 som legg opp til meir teorifag for dei som ønskjer ei yrkesfagleg løp, ikkje er heldig med tanke på gjennomføring. Mangel på gjennomføring fører ikkje til betring av rekrutteringa til yrkesfaga i MK.